

A BUDAI VÁR TÖRTÉNETE

A nagy ostrom

Petneházy, valamint Egyes, Ötös, Heles és Abdi basa két magyar felesége a Kanizsai ház két emelet mélységben lévő sziklába vajt pincéjéből nyíló titkos kijáraton elhagyta Budavárát. Ötszáz lépés után Egyes néhány előre elkészített tériógerendát megglazított s a lehulló kékesszürke márgás föld pár öltre elzárta az alacsony álagutát. Most már nyugodtan haladtak előre. A szűk folyosó itt-ott szoba, sőt terem nagyságúvá szélesedett.

Athaladtak a külső várfal alatt is. Itt csak egészen lehalajva juthattak előre. Már alig választotta el egy kis távolság a titkos feljáratot, amelynek ajtaja a Kék farkas bezárlóhely szomszédságában roskadozó épület pincéjében volt. Még nem volt egészen világos, amikor egyenként feljöttek a pincéből és be mentek a Kék farkas tágas udvarába, ahol már ott találták a faligásohat. Egyes azonnal számbavette őket, addig nem ment be az ivóba.

Azután a társaság Eörsre sietett, a főhadiszállásra. Fröhlich ezredes azonnal a főparancsnok elé vitte Egyest, aki elmondta, amit tudott. A hírhözök szerint Budavára leggyengébb volt a keleti oldalon, a Duna felől, és legerősebb a nyugati részen. A hosszú várfalat mindenütt jól megerősítették és sok aknát helyeztek el, arra számítva, hogy a nagyrét előtt az ostromlók jelentékeny erőt tudnak harcavétni. A várfal kiugró szegleteiben úgy helyezték el ágyúkat, hogy a falak ostromlót eredményesen megsemmisíthessék. Itt volt a löporos torony is.

Abdi basának tizenhatezer katonája volt. Ennek felét az alsó várfal védelmére küldte ki azzal, hogy visszavonulás nincs, minthogy a felső várból nekik sem lesz. Másnap az alsó várfalakat csakugyan addig védtek a törökök, amíg életben voltak. De az ostromló seregnek is nagy vesztesége volt, amit különösen négy tűzakna okozott. Az ostromlók négyezer katonát és kétszáz tisztet veszítettek a külső várfalnál, ahová elsőnek egy győri hajdú tüzte ki a hadilobogót.

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Osztályozás

Tárgy: 9.439

Szerző: H. I.

Cím: A nagy ostrom

Forrás: Magyar Vasárnap
1950. okt. 15.

Személy:

Helyszám:

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Budapest nyomda NV., Közp. városbáza — 1896/50

A felső vár ostrománál már jutott szerep Egyesnek, Armen Gábornak, a kitűnő tüzérnek is. Tudta, hogy hol vannak az aknák, azokból kettőt Petneházy szakaszán az első nap felrobbantott. A várat tüzes golyókkal lőtte, úgyszintén a védárokat is és a legtöbb helyen felgyújtotta.

A törököknek is voltak titkos kijáratok a bástyák alján és sokszor kitértek az ostromlókra. Ezek legtöbbször utánuk nyomultak és a föld alatt folyt tovább az élet-halál küzdelem. Egyes az ágyút a Farkasvölgyi-út végéről (a mostani Kékgyöly-utca és Városmajor-

utca sarkáról) irányította. A szomszédságban lévő Kék farkas fogadóban csaknem naponként megjelent Lotharingiai Károly főparancsnok és egy ilyen alkalommal Egyesnek részletesen el kellett mondania, hogy miként járt a Várból ki és be. Amikor a főparancsnok megtudta hogy a kijárat itt van mellette, nagyobb őrséget vezényeltetett oda, nehogy egyszer török katonák bukkanjának fel az ostromgyűrű megett. Éppen ott volt a főparancsnok, amikor Egyes a déli várfalat lőtte. Ekkor érte el a legnagyobb eredményt, egy tüzes golyóba a löporos toronyba csapott. A hatása irtózatos volt. A robbanás ereje még a Dunát is kicsapta a medréből, sűrű fekete füsttelleg elborította Budavárát és jödaráb időre elsőléltette az eget. Hatszáz török katonát a robbanás áldozatának. De ami az ostromlók részére a legfontosabb volt, a déli várfal csaknem száz lépés hossz-

szúságban leomlott és belemette a vár-arkot.

Abdi basa most már látta, hogy nem tarthatja meg Budavárát. Mindenáron a Dunaig kellett jutnia. A Pénzváltók utcájában volt néhány olyan épület, melynek pincéjéből a Halász-telephez vezetett az út. Abdi ládába esomagolt kincseit ide szállíttatta és ugyanakkor háremét is bárkákra vitette, azt gondolva, hogy a Dunán az éj leple alatt elérik a török őrségeket és akkor tovább mehetnek Stambul felé. Csak hogy, amikor a bárkákat Csépel-sziget mellett ringatta lefelé a Duna, már virradt s a magyar huszárjárőr észrevette. Beugrattak a Dunába, úgy terelték a bárkákat a part felé. Így került Batthyány Ádám keze közé Abdi basa háreme. Mint jelentette: «Húsz láda ékszer, pénz és egyéb cifraság, kilencvenhét asszony és huszonhét eunuch.»

H. I.

Vasárnap

1950. október 15.